

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/217886,Centralne-obchody-80-rocznicy-wyzwolenia-obozu-koncentracyjnego-dla-kobiet-KL-Ra.html>
27.02.2026, 17:43

[Następny](#)

[Powrót](#)

Centralne obchody 80. rocznicy wyzwolenia obozu koncentracyjnego dla kobiet KL Ravensbrück

4 maja 2025 roku, na terenie byłego niemieckiego obozu koncentracyjnego Ravensbrück odbyły się centralne uroczystości upamiętniające 80. rocznicę jego wyzwolenia.

Wydarzenie zgromadziło były więźniarki, ich rodziny, przedstawicieli władz, duchowieństwo oraz delegacje z całej Europy. Instytut Pamięci Narodowej reprezentował zastępca prezesa IPN dr Mateusz Szpytma.

04.05.2025

[KL Ravensbrück](#) [Niemieckie obozy koncentracyjne](#)

Dr Andrea Genest, dyrektorka Miejsca Pamięci Ravensbrück, oraz Ambra Laurenzi, przewodnicząca Międzynarodowego Komitetu Ravensbrück, rozpoczęły uroczystości upamiętniające 80. rocznicę wyzwolenia obozu. W trakcie wydarzenia głos zabrała Ingelore Prochnow, była więźniarka, która podzieliła się wspomnieniami z czasu pobytu w obozie. Jej wystąpienie było osobistym świadectwem trudnych doświadczeń, a także więzi, jakie łączyły kobiety w Ravensbrück.

W części religijnej Hanna Nowakowska z Klubu Byłych Więźniarek KL Ravensbrück odczytała modlitwę Ravensbrück. Następnie odmówiono żydowski Kaddisz. Odczytywane były też fragmenty wspomnień byłych więźniarek, przy akompaniamencie Młodzieżowej Orkiestry Meklemburgii-Pomorza Przedniego. Uczestnicy złożyli kwiaty i wieńce pod Ścianą Narodów oraz przy pomniku „Dźwigająca”.

Po południu odbyło się nabożeństwo w języku polskim, przygotowane przez Polską Misję Katolicką w archidiecezji berlińskiej. Upamiętniało ono polskie kobiety więzione w Ravensbrück. Na zakończenie odsłonięto nowy znak pamięci w Nowym Miejscu Pamięci, ufundowany przez Rodzinę Więźniarek Niemieckiego Obozu Koncentracyjnego Ravensbrück.

W ramach obchodów zorganizowano również „Rynek pamięci i spotkań” – otwartą przestrzeń na dziedzińcu garażowym, gdzie uczestnicy mogli porozmawiać, wymienić się wspomnieniami i poznać działania organizacji pielęgnujących pamięć o Ravensbrück. Spotkanie miało nieformalny charakter i odbywało się w kilku językach.

Centralne obchody 80. rocznicy wyzwolenia obozu koncentracyjnego dla kobiet KL Ravensbruck - 4 maja 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Centralne obchody 80. rocznicy wyzwolenia obozu koncentracyjnego dla kobiet KL Ravensbruck - 4 maja 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Centralne obchody 80. rocznicy wyzwolenia obozu koncentracyjnego dla kobiet KL Ravensbruck - 4 maja 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Centralne obchody 80. rocznicy wyzwolenia obozu koncentracyjnego dla kobiet KL Ravensbruck - 4 maja 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Centralne obchody 80. rocznicy wyzwolenia obozu koncentracyjnego dla kobiet KL Ravensbruck - 4 maja 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Centralne obchody 80. rocznicy wyzwolenia obozu koncentracyjnego dla kobiet KL Ravensbruck - 4 maja 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

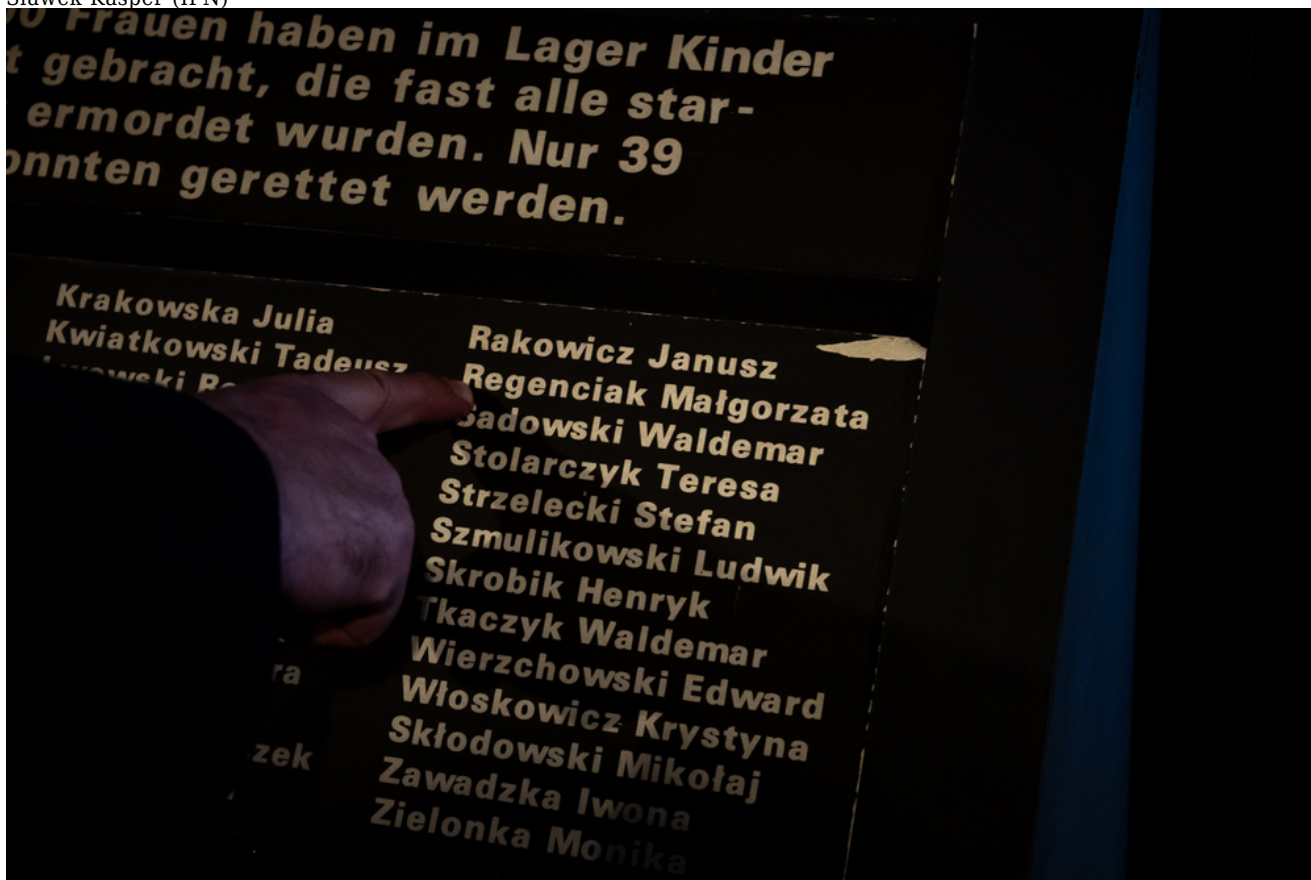
Centralne obchody 80. rocznicy wyzwolenia obozu koncentracyjnego dla kobiet KL Ravensbruck – 4 maja 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Centralne obchody 80. rocznicy wyzwolenia obozu koncentracyjnego dla kobiet KL Ravensbruck – 4 maja 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Centralne obchody 80. rocznicy wyzwolenia obozu koncentracyjnego dla kobiet KL Ravensbrück – 4 maja 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Centralne obchody 80. rocznicy wyzwolenia obozu koncentracyjnego dla kobiet KL Ravensbrück – 4 maja 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Centralne obchody 80. rocznicy wyzwolenia obozu koncentracyjnego dla kobiet KL Ravensbruck – 4 maja 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Centralne obchody 80. rocznicy wyzwolenia obozu koncentracyjnego dla kobiet KL Ravensbruck – 4 maja 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Centralne obchody 80. rocznicy wyzwolenia obozu koncentracyjnego dla kobiet KL Ravensbrück – 4 maja 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Centralne obchody 80. rocznicy wyzwolenia obozu koncentracyjnego dla kobiet KL Ravensbrück – 4 maja 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Centralne obchody 80. rocznicy wyzwolenia obozu koncentracyjnego dla kobiet KL Ravensbrück – 4 maja 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Ewa Wójcicka: Frauen Konzentrationslager Ravensbrück. Piekło na ziemi

Pod koniec 1938 r. Heinrich Himmler wydał rozkaz budowy Frauen Konzentrationslager Ravensbrück. Nowy obóz miał znajdować się kilkadziesiąt kilometrów od Berlina, nad jeziorem Schwedt, w pobliżu miasta Fürstenberg. Niestety nie zachowały się dokumenty poświadczające dokładną datę tej decyzji. Wskazuje się na listopad lub grudzień 1938 r.

Obozem początkowo kierował Otto Max Koegel, a od sierpnia 1942 r. do kwietnia 1945 r. – Fritz Suhren. Funkcję głównych dozorczyń (*Oberaufseherin*) sprawowały kolejno: Johanna Langefeld, Maria Mandl, Anna Klein-Plaubel, Luise Brunner.

Krwawa rana Europy

W styczniu 1939 r. kilkuset osadzonych z KL Sachsenhausen rozpoczęło budowę obozu. Faktycznie FKL Ravensbrück zaczął funkcjonować kilka miesięcy później, kiedy 15 maja 1939 r. przywieziono z zamku Lichtenburg (od 1937 r. istniał tam Frauenlager) pierwsze 867 więźniarek. Kolejny transport kobiet pochodzących z terenów włączonych do III Rzeszy, m.in. ze Śląska, nastąpił 23 września 1939 r.

Od kwietnia 1940 r. z więzień Generalnego Gubernatorstwa poczęły przybywać liczne transporty Polek. Były to głównie działaczki organizacji konspiracyjnych, a po upadku powstania warszawskiego również kobiety ze zniszczonej stolicy (ok. 12 tysięcy). Szacuje się, że przez obóz przeszło ok. 40 tysięcy Polek. Były wśród nich m.in.: Wanda Półtawska, Maria Hiszpańska-

Neumann, Maja Berezowska oraz Karolina Lanckorońska.

W FKL Ravensbrück były również osadzone Rosjanki, Francuzki, Holenderki, Żydówki. Ogólnie obozowe piekło przeszło ok. 130 tysięcy osób różnych narodowości.

Życie wbrew wszystkiemu

Więźniarki wykonywały prace ponad siły, zatrudniano je do drenowania pobliskiego terenu obozowego, budowy dróg, wyrębu lasu, układania chodników. Pracowały także w kompleksie przemysłowym *Industriehof*, w którym znajdowały się szwalnie i tkalnie, oraz w ponad 40 podobozach FKL Ravensbrück, wykonując tam pracę głównie dla przemysłu zbrojeniowego.

Więźniarki otrzymywały niskie racje żywnościowe: rano kubek czarnej kawy, w południe 3/4 litra zupy z warzyw, z niewielką ilością mięsa, wieczorem również cienkie zupy lub kartofle.

W obozie, w latach 1942-1944, przeprowadzano na osadzonych eksperymenty pseudomedyczne: sprawdzano skuteczność działania sulfonamidów na rany, które wcześniej zostały zainfekowane bakteriami tężca lub zgorzeli gazowej, łamano lub nacinano kości w celu przeczepienia ich z jednej nogi do drugiej, wycinano mięśnie i nerwy dolnych kończyn.

Zespołem lekarzy zajmujących się tym makabrycznym procederem kierował dr Karl Franz Gebhardt. Pierwsze „pseudoperacje” chirurgiczne przeprowadzono 1 sierpnia 1942 r. Ogółem eksperymentom poddano 86 kobiet, głównie Polek – 74, które przybyły do obozu 23 września 1941 r. (tzw. transport warszawsko-lubelski liczący 420 osób).

Na początku 1945 r. władze Szwecji zwróciły się do III Rzeszy, aby uwolniła z obozów koncentracyjnych obywateli skandynawskich. Mimo że dla Niemców wojna była już faktycznie przegrana, prośbę odrzucono. Dopiero po żmudnych rozmowach, w których uczestniczył wiceprzewodniczący Szwedzkiego Czerwonego Krzyża, hrabia Folke Bernadotte, ustąpiono. Na skutek akcji ewakuacyjnej (często określanej też jako „Białe autobusy”), w okresie od 5 do 26 kwietnia 1945 r., obóz opuściło kilka tysięcy więźniarek FKL Ravensbrück, w tym ok. 5200 Polek, które przewieziono do Szwecji. Niestety, ok. 60 tysięcy pozostałych w obozie zostało objętych planem ewakuacyjnym. 28 kwietnia 1945 r. więźniarki, w obstawie SS-manów, bez wody i żywności, poganiane, rozpoczęły pieszą ewakuację. Wiele kobiet zmarło w czasie tzw. „marszów śmierci” z wycieńczenia. Kiedy 30 kwietnia 1945 r. obóz wyzwolono, w FKL Ravensbrück było ok. 3500 chorych więźniarek, skrajnie wykończonych głodem i pracą ponad siły.

Należy nadmienić, że w kwietniu 1941 r. powstał obóz męski, który w szczytowym okresie liczył ok. 20 tysięcy więźniów. Od czerwca 1942 r. do stycznia 1945 r. funkcjonował również *Jugendschutzlager Uckermark* – podobóz dla młodzieży, znajdujący się w odległości 3 km od Ravensbrück. Przebywało tam ok. 1180 młodych kobiet.

W miejscu kaźni w wyniku bestialstwa i nieludzkich warunków zostało zamordowanych lub zmarło 92 000 tysięcy więźniów. We wrześniu 1959 r. powstało tam Narodowe Miejsce Pamięci Ravensbrück (ob. Miejsce Pamięci i Przestrogi Ravensbrück).

Polecamy:

- [Zbigniew Stanuch: Kobiety z Ravensbrück. Historia niemieckiego obozu według Sarah Helm](#)

- [Justyna Staroń: Halina Golczowa. Poetka z Ravensbrück](#)
- [Radosław Kurek: Materiały po członkiniach Klubu b. Więźniarek z Ravensbrück](#)
- [Patrycja Resel: Władka Matuszewska i jej „Wędrowne Ptaki” z Ravensbrück](#)
- [Ewa Wójcicka: Szkice z Ravensbrück. Maria Hiszpańska-Neumann i jej twórczość](#)
- [Radosław Kurek: Listy z „piekła kobiet”. Korespondencja Jadwigi Seifert z Ravensbrück](#)
- [Do pobrania: Ravensbrück. Historia nie do zapomnienia. Perspektywa polska](#)
- [List Wandy Półtawskiej z 6 września 2022 r. Przesłanie dla świata: abyśmy nigdy nie zapomnieli o swoim człowieczeństwie](#)
- [Wystawa: FKL Ravensbrück. Obóz koncentracyjny dla kobiet 1939-1945](#)
- [Publikacja: Ravensbrück w twórczości Marii Hiszpańskiej-Neumann](#)
- [Publikacja: Ślady zbrodni. Oblicza Pamięci. Katyń – Łączka – Ravensbrück](#)
- [Publikacja: „Idąc po Ich śladach...”. Ścieżka edukacyjna po Miejsu Pamięci i Przestrogi Ravensbrück](#)
- [Publikacja: Ravensbrück – kobiecy obóz koncentracyjny](#)
- [Publikacja: Golgota kobiet. Relacje więźniarek Ravensbrück i innych obozów koncentracyjnych ze zbiorów Polskiego Instytutu Źródłowego w Lund](#)
- [Publikacja: Wanda Madler \(1890-1969\)](#)
- [Film dokumentalny o filii obozu Ravensbrück w Königsberg in Neumark „Marsz śmierci”](#)
- [Dyskusja „Chojna. Filia KL Ravensbrück”](#)
- [Dyskusja Ravensbrück – pamięć o ofiarach niemieckiej zbrodni](#)
- [O tym nie można zapomnieć... - relacja z wyjazdu do KL Ravensbrück](#)
- [Uroczystości pogrzebowe polskich więźniarek KL Ravensbrück – Fürstenberg/ Havel, 6 września 2022](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Ravensbrück

Centrala

obozy koncentracyjne

Rocznica

Powiązane wiadomości

Bezpłatny dodatek do „Kuriera Szczecińskiego”

nr 2 (22), 25 kwietnia 2025 r.

Pamięć o KL Ravensbrück jest miarą naszego człowieczeństwa

Finał II wojny światowej przyniósł także likwidację obozu koncentracyjnego KL Ravensbrück i całej sieci powiązanych z nim podobozów. Oznaczało to szansę na powrót do domów tych spośród kobiet-więźniarek, które przetrwały, zostały naznaczone obozową traumą na całe życie.

Współczesne generacje mieszkańców naszych krajów winne są ofiarom tych nieludzkich praktyk pamięć i prawdę o ich losie. Nie wolno nam zapomnieć, że ten i inne obozy koncentracyjne były owocem zbrodniczych, ale również wcześniej przemysłowych i przygotowawczych, systemowych decyzji ówczesnego państwa niemieckiego. Wcielanych w życie przy udziale zorganizowanego

aparatu urzędniczego i policyjnego. To szczególnej wagi przestroga na przyszłość.

„Kurier Historyczny” poświęcony pamięci o KL Ravensbrück, który oddajemy w Państwa ręce, jest w całości przygotowany przez szczeciński oddział Instytutu Pamięci Narodowej.

Wierzę, że lektura będzie dla nas wszystkich jeszcze jedną okazją do pogłębienia refleksji nad zbrodniczym dziedzictwem totalitaryzmów XX wieku, a jednocześnie wynazem szczególnego hołdu dla ich ofiar.

dr Mateusz Szpytma
Wiceprezes
Instytutu Pamięci Narodowej

Pamięci ofiar KL Ravensbrück – specjalny dodatek do „Kuriera Szczecińskiego” i „Nordkuriera” – największej gazety Meklemburgii-Pomorza Przedniego